

Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Oddelenie koncepcie bytovej politiky
Námestie Slobody 6
810 05 Bratislava

Vec: Pripomienky k materiálu návrh Bytovej politiky do roku 2030

Vážená pani Matejová,

Dovoľujeme si Vám zaslať v mene Nezávislej platformy SocioFórum pripomienky k návrhu koncepčného materiálu. Aj keď nie sme priamo členmi pracovnej skupiny, zastupujeme ako strešná organizácia, viac ako 110 organizácii pôsobiacich v sociálnej oblasti – prevažne poskytovateľov sociálnych služieb. Veľa našich členov podporuje či poskytuje sociálne služby ľuďom, ktorých sa tento koncepčný materiál bytostne dotýka – ľudia so zdravotným postihnutím, ľudia bez domova, odchovanci detských domovov, osamelo žijúci seniori, a podobne. Preto si myslíme, že naše pripomienky k návrhu bytovej politiky budú pre kvalitu výsledku prínosné. V prípade akýchkoľvek otázok nás neváhajte kontaktovať, radi ich zodpovieme resp. sa zapojíme do ďalšej diskusie.

Pripomienky:

Vzhľadom na to, že ide o nový koncepčný materiál a to až s výhľadom do roku 2030 sa nám zdá **málo ambiciózne** a nedostatočne rozpracovaný najmä v časti týkajúcom sa nájomného a sociálneho bývania. V prvom rade by obsahom tohto materiálu malo byť zakotvené **právo občana na adekvátne bývanie a ustanovená zodpovednosť/garancia štátu za toto právo občana**. Nemáme toto právo zadefinované v žiadnej právnej úprave a ani v koncepčnom materiáli. Chápeme, že SR článok čl. 31 **Európskej Revidovanej sociálnej charty** neratifikovala, to však neznamená, že pravidlá obsiahnuté v čl. 31 Charty nemožno voči SR aplikovať a to z toho dôvodu, že SR ratifikovala ďalšie články Charty, ktoré zaručujú právo na bývanie pre určité skupiny obyvateľstva, napr. deti, rodiny, ľudí so zdravotným postihnutím, osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, staršie osoby a tiež preto, **že Európsky výbor pre sociálne práva interpretuje právo na bývanie obsiahnuté v týchto ustanoveniach ako identické s právom na adekvátne bývanie, ktoré zaručuje čl. 31 Charty¹.**

V časti Stabilita, písm. C a F, návrhy opatrení by malo byť v texte zakotvených viacero konkrétnych opatrení, opatrenie posilniť kapacity verejného sektora o sociálnu prácu je veľmi široké a vágne, čo si máme pod tým predstaviť? Navyše vidíme nepomer, v niektorých častiach materiálu sú témy podrobne rozpracované a čo sa týka nájomného a sociálneho bývania sa mi to javí nedostatočné. Pri riešení dostupnosti sociálneho bývania je potrebné hovoriť aj **o prístupnosti** (z hľadiska bezbariérovosti).

---

¹ Viac o práve na bývanie https://www.socia.sk/wp-content/uploads/2018/12/Pravo-na-byvanie_final_web.pdf

V časti F by bolo potrebné mať viac informácií, ako predkladatelia myslia bod – „**Rozlišovať sociálne bývanie podľa cieľových skupín**“. Vyvoláva to ďalšie otázky - podľa akého kľúča, s akým obsahom, s rozdielom kvality...? Podľa nášho názoru nie je dobrý krok rozlišovať rôzne typy sociálneho bývania. Sociálne bývanie by malo byť rovnaké pre všetkých obyvateľov. Regulované by mali byť iné veci, ako napríklad výška nájmu podľa možnosti domácnosti a tiež poskytovaná podpora a poradenstvo, ktoré by bolo dostupné podľa potrieb nájomcu.

Ďalej by už aj v tejto časti mali byť opatrenia, že sa prijme **nový zákon o bývaní**, (nestačí len nová definícia), ktorý bude explicitne definovať pojem nájomného, ale z hľadiska najzraniteľnejších skupín, hlavne sociálneho bývania, treba vymenovať, ktoré sú to cieľové skupiny, treba zdefinovať pravidlá a kritériá aj pre pridelovanie nájomných a sociálnych bytov a aké nástroje budú použité na zvýšenie dostupnosti sociálneho bývania, dnes sa mnohí občania v sociálnej núdzi ani nedostanú do poradovníka, nespĺňajú nastavené kritériá, toto je potrebné zmeniť. Materiál spomína rôzne daňové opatrenia, je potrebné ich viac konkretizovať a je potrebné sa zaoberať v rámci týchto nástrojov aj možnosťou **mikropôžičiek**, ktorých cieľom bude získanie bývania aj pre tých najodkázanejších. **Okrem týchto konštatovaní navrhujeme:**

- v časti A doplniť bod do opatrení - 6. preskúmať možnosť regulovať výšku nájomného v súkromnom sektore
- v časti C 1. opatrenie – rozšíriť znenie na podpora rozvoja nájomného bývania spolu s podporou nástrojov podpory a poradenstva nájomcov podľa ich potrieb
- V časti B sa použil termín „**zdravotne handikepovaných**“ – navrhujeme nepoužívať tento termín, ale nahradiť ho zdravotne znevýhodnení alebo občania so zdravotným postihnutím.
- V časti F sa používa pojem **podporované bývanie** - Navrhujeme používať iný termín, lebo v kontexte sociálnych služieb používame termín „zariadenie podporovaného bývania“ a v tomto prípade ide o špecifickú službu pre istú cieľovú skupinu.

V časti 3 materiálu Zodpovednosť sa uvažuje aj s prípravou pozemkov, ale absentuje návrh riešenia ako sa vysporiadame s pozemkami, na ktorých sú nelegálne obydlia, resp. aké nové nástroje sa navrhujú na riešenie tohto problému, máme nejaké?

V materiáli sa na viacerých častiach konštatuje, že existujú nástroje a opatrenia, ktoré už dnes existujú, ale sa možno nevyužívajú tak, aby to bolo efektívne, ale **mal by obsahovať a opísať aj novo navrhované nástroje**, to sa len spomenie, ale konkrétne nevieme o aké nástroje ide a som presvedčená, že tvorcovia predmetnej politiky ich poznajú, tak by to malo byť aj obsahom materiálu.

Nikde v materiáli sa neuvádza, že pri riešení dostupného bývania pre vybrané cieľové skupiny sa bude uplatňovať filozofia/prístup Housig FIRST/Rapid re-housing. Absentuje prijatie **nového stavebného zákona, v ktorom bude zakotvený princíp univerzálneho navrhovania** v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, pričom v časti 3 Zodpovednosť sa uvažuje o novom stavebnom zákone. Kedy, ak nie teraz chceme tieto významné princípy/prístupy niekde zakotviť, má to byť to politika na 10 rokov.

V časti 3 Zodpovednosť sa uvádza: „Najdôležitejším prvkom a aktérom pôsobenia bytovej politiky je **občan**. V zmysle princípov trhovej ekonomiky, ktorými sa riadi naša spoločnosť je **občan primárne zodpovedným za zabezpečenie si zodpovedajúceho bývania**. Aktivita každého jednotlivca by mala

smerovať k tomu, **aby bolo v príjmových a sociálnych schopnostiach občana si takého bývanie nielen zabezpečiť, ale aj udržať.**“ Ale na druhej strane čl.55 Ústavy SR ustanovuje, že Hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch **sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky**, tak by to malo byť presne uvedené, lebo občan nemôže byť zodpovedný za to, že aj keď celý život čestne pracuje, že si nevie zo svojho príjmu zabezpečiť/kúpiť udržateľné bývanie a bývanie v komerčnom podnájme určite nie je východiskom na celý život a pritom štát si desiatky rokov neplnil svoje úlohy a nevytváral podmienky na nájomné bývanie, tak ako je to v iných členských štátoch EÚ. Ak by si ich štát plnil, potom by mohol byť každý občan zodpovedný za svoje bývanie. Vyššie uvedené konštatovanie činí občana prioritne vinného/ zodpovedného za to, že nemá dostupné bývanie. Tvorcovia by to mali doplniť, vysvetliť, aby to tak nevyznievalo. Máme za to, že by sme sa mali posunúť od postoja, že bývanie je takmer výhradne v zodpovednosti občana (napriek tomu, že sme trhovú ekonomiku) a priznať si, že časť obyvateľov si nie je vlastnými silami schopná zabezpečiť primerané bývanie. Týmto však netrpia len oni ale celá spoločnosť, preto v rámci politiky bývania treba otvorene napísať, že táto zodpovednosť je zdieľaná medzi občanom, samosprávou a štátom.

V časti, ktorá sa nazýva Akčný plán do roku 2025 nestačí uviesť len stručne opatrenia, aj keď ide o návrh, je potrebné uviesť zodpovedné/subjekty osoby a časový harmonogram, inak je to bezzubé a treba to doplniť o návrhy, ktoré dávame aj v pripomienkach.

S pozdravom,

Lýdia Brichtová

Hovorkyňa Nezávislej platformy SocioFórum

Pripomienky za Nezávislú platformu SocioFórum, o.z. spracovali:

Lýdia Brichtová / hovorkyňa SocioFóra

Jozef Kákoš / člen Výboru SocioFóra / Depaul Slovensko, n.o.

Maria Machajdíkova / členka Výboru SocioFóra / nadácia SOCIA

Kontakt: socioforum@socia.sk

www.socioforum.sk